

37. Leenders M.R., Erskine J.A. Disc Research: The Case Writing Process. – Ontario: School of Business Administration the University of Western Ontario, 1989. – P. 54.

38. Жданова Т.С. Формирование познавательной самостоятельности студентов в процессе обучения математике с использованием кейс-технологии, дисс. канд. пед. наук – Алматы, 2007.-125

Кейс-технология білім алу барысында студенттердің танымдық дербестігін қалыптастыру қыралы ретінде

А.В. Ладыгин, Жданова Т. С.

Білім беру парадигмасының өзгеруімен жоғары кәсіби білім жүйесіне талап та өзгереді. Біздің республикамыздың «Болония процесі» жүйесіне қосылуына байланысты еліміздің барлық жоғары оқу орындарында кредиттік оқыту жүйесі енгізілуде. Кредиттік оқыту жүйесі бойынша болашақ түлектердің құзыреттіліктер кешенін қалыптастыру мақсатында оқытудың өзіндік әдістері орын алған. Мұндай әдістердің бірі студенттің танымдық дербестігін қалыптастыруға ықпал ететін кейс-технология әдісі болып табылады. Мақалада кейс-технология әдісін қолдану нәтижелері кәрсетілген.

Case-technology as a form of cognitive independence of students in the learning process

Ladygin A.V., Zhdanova T.S.

With the changing paradigm of education and changing demands on higher education system. In connection with the entry of our country into the "Bologna process" in all universities of Kazakhstan introduced a credit system of education. Under this system has its own methods and teaching techniques in order to form a complex competencies in graduates. One method is the case with technology as a form of cognitive independence of students in the learning process. The article describes methods of using the case-technologies and results and its use.

УДК 61-057.875:378.144/146

КЕЙС-ӘДІСІН ИНТЕРАКТИВТІ ОҚЫТУ ӘДІСІ РЕТІНДЕ ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ ОҚУ ҮРДІСІНДЕ ЖЕТІЛДІРУ

П. Ә. Нұрәлиева, Е. Ә. Қуандықов

С.Ж. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университеті, Алматы

Оқытудың бастапқы сатыларында тәжірбиелік дағдылар мен дәрігерлік ойлауды қалыптастырудың үздігі кездегі әдістерінің бірі дәрігер тәжірбиесінен алынған клиникалық жағдайларды талдауға негізделген оқытудың кейс-әдісі болып табылады. Медициналық білім беруде болашақ дәрігерлерге тәжірбие жүзінде кездесетін жағдайларды имитациялау арқылы білімдерін іс жүзінде пайдалануға үйретуде кейс-әдісі өте тиімді интерактивті оқыту әдісі болып табылады.

Түйінді сөздер: кейс-әдісі, дамудың туа біткен ақаулықтары, ерін және таңдай жырығы.

Қазіргі кездегі білім берудің приоритеті оның парадигмдерінің өзгерту: оқыту парадигмасынан оқу парадигмасына ауысу болып табылады. Бұл жоғары оқу орындарында оқыту әдістерін өзгертуді және студенттерді кәп кәлемдегі ақпараттық материалмен (оларды бәлуге, ең маңызды материалды табуға, білімдерін белгілі бір тапсырмаларды шешуге пайдалануға) жұмыс істеуге үйрететін жаңа технологияларды пайдалануды қажет етеді. Медициналық білім беруде болашақ дәрігерлерге тәжірбие жүзінде кездесетін жағдайларды имитациялау өте маңызды екендігін ескере отырып, жаңа белсенді оқыту әдістерінің ішінде белгілі бір жағдайды (ситуация) талдау әдісі немесе кейс- әдісін молекулалық биология және медициналық генетика пәнін оқытудағы тәжірбиені ұсынғалы отырмыз.

Кейс-әдісі (case-study) - бұл әдіс шын әмірдегі кездесетін жағдайды талдауды қажет ететін, тек белгілі бір мәселені ғана шешіп қоймай, сипаттау барысында сонымен бірге осы мәселені шешуге қажетті білім кешенін қайта еске түсіруге, пайдалануға мүмкіндік береді [1]. Тағы бір ерекшелігі бұл әдісте алынған жағдай бір шешімді емес бірнеше шешімі болуы тиіс. Бұл әсіресе болашақ дәрігерлерге дифференциальды диагноз қоюды үйретуде ұтымды әдіс болып табылады.

Кейс-әдістің интерактивті оқыту әдісі ретінде пайдалану студенттер тарапынан позитивті қабылданумен ерекшеленеді, оның себебі оқыту барысында теория жүзінде алынған білімді іс жүзіне пайдалануға мүмкіндік беретін ойын ретінде қабылдауына байланысты. Сонымен бірге жағдайды талдау студенттерге кәсіби қызығушылықты арттыруға, есеюге, оқуға деген позитивті мотивацияның қалыптасуына кәмектеседі. Іс жүзіндегі іс-әрекеттің моделі студенттің кәсіби сапаларын қалыптастыруды тиімді әдіс болып табылады[2].

Бұл әдісті оқу үрдісінде пайдалану студентке аналитикалық (қажетті және қажетсіз ақпаратты ажыратуға, жіктеуге, талдауға, баяндап беруге), тәжірбиелік (білімді іс жүзінде пайдалануға), творчестволық (жағдайды шешуге творчестволық тұрғыдан қарауға), коммуникативтік (пікірталас жүргізуге, өз ойын жеткізуге және өз кәзқарасын қорғауға және дәлелдеуге, топта бірлесіп жұмыс істеуге, қысқа, негізді есеп жасауға), әлеуметтік (басқалардың іс-әрекетін бағалауға, бірін-бірі тындап үйренуге, пікірталасқа белсенді

қатысуға не қайшы келетін ойды негіздеуге), өзін-өзі басқару (пікірталас кезінде өз ойын және басқалардың ойына талдау жүргізуге, пайда болған этикалық және әлеуметтік мәселелерге кәңіл боліп, өзін дұрыс ұйымдастыруға) дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді [2,3].

Кейс-әдіс оқытушыға ойлануға, өзінің творчестволық потенциалын жанартуға мүмкіндік беретін жаңа оқыту моделі ретінде қабылданады. Мұндағы негізгі мәселе оқу үрдісін демократизациялау және модернизациялау оқытушының педагогикалық іс-әрекетінде ойлау стилінің, этика және мотивациясының прогрессивті дамуына, ашылуына мүмкіндік береді.

Кейс құрастыруда келесі алгоритмді сақтау қажет етеді:

1. *Сабаққа оқытушының және студенттердің дайындалуы.* Бұл кезеңде оқытушы оқу материалын жинап, белгілі бір мәселені (жағдайды) қалыптастырады.

2. *Ұйымдастыру бөлімі.* Мазмұны және өткізу әдістемесіне сейкес жүргізіледі.

3. *Студенттердің жеке өз бетімен кейспен жұмыс істеуі.* Бұл кезеңде студенттер оқу-әдістемелік нұсқаумен, қосымша әдебиеттермен жұмыс істейді. Ұсынылған жағдаймен танысады.

4. *Зерттелген материалды меңгеруді тексеру.* Студенттер кейс бойынша өз бетімен жаңа материалдармен танысатын болғандықтан жиі оны тексеру қажет болады. Тексеру әдеттегідей (ауызша сұрау, тест арқылы тексеру не жазбаша жеке сұрақтар бойынша) жүргізуге не традициялық емес тексеру әдістерімен тексеруге болады.

5. *Кіші топтарда жұмыс істеу.* Топтағы студенттерді микротоптарға бөледі. Кейс-әдістің ең маңызды бөлігі, өйткені бұл тәжірибе алмасуда және оқытуда жақсы әдіс болып табылады.

6. *Пікірталас.* Әр жағдайды шешу барысында студенттер арасында ой бөлісу, сұрақтар және жауаптар, қарсы ой пікірлер пайда болады.

7. *Студенттердің жұмысты қортындылауы.* Бұл кезеңді пікірталас кезеңімен қосуға да болады. Пікірталас соңында әр микротоп өз шешімдерін баяндайды. Шешімін оқытушы немесе алдын ала тағайындалған сараптамашы топ әздерінің ескертулерін және түзетулерін айтады.

8. *Оқытушының қортынды жасауы.* Бұл кезеңді де пікірталас кезеңімен бірге жүргізуге болады. Мәселені шешуде бұл кезеңде ұжымдық шешім қабылданады, студенттер шешімді қалай, қандай түрде жасау керектігін білу керек [4,5].

Келесі ақпаратта «Дамудың туа біткен ақаулықтарының генетикасы» тақырыбы бойынша кейс-әдісімен жоспарланған тәжірибиелік сабақтың әдістемелік нұсқауы ұсынылады.

Сабақтың мақсаты: Студенттерге дамудың туа біткен ақаулықтардың пайда болуында генетикалық және тератогендік факторлардың рөлі туралы білімін қалыптастыру

Оқытудың міндеттері:

- студенттерді тератология, тератогендік факторлар, тератогенді терминациялық кезеңдер, дамудың туа біткен ақаулықтары, микроаномалиялардың дамуы және туа біткен кемістіктер, эмбриопатия, фетопатия терминдерімен таныстыру

- дамудың туа біткен ақауларының қалыптасуында генетикалық факторлардың рөлін ашу

- адамның онтогенезіндегі қауіпті кезеңдерінің маңызын және мәнін ашу

- мультифакторлық дамудың туа біткен ақаулықтарының қалыптасуындағы ішкіорта факторларының және генетикалық өзара әсерлерінің рөлін ашу

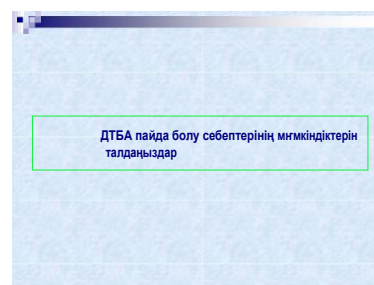
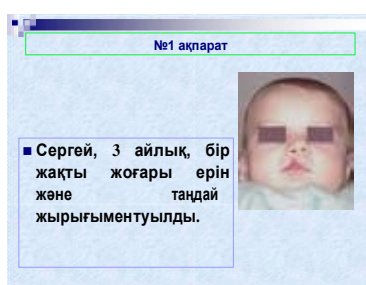
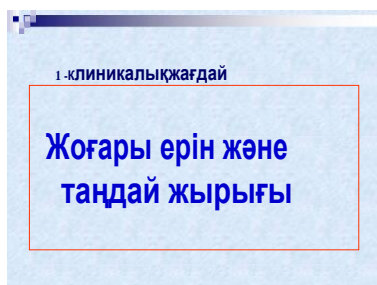
- студенттерді Қазақстанның денсаулық сақтаудағы нәрестелердің туылу және өлім - жітім кәрсеткіштерінің үлесін және дамудың туа біткен ақауларының маңызымен таныстыру

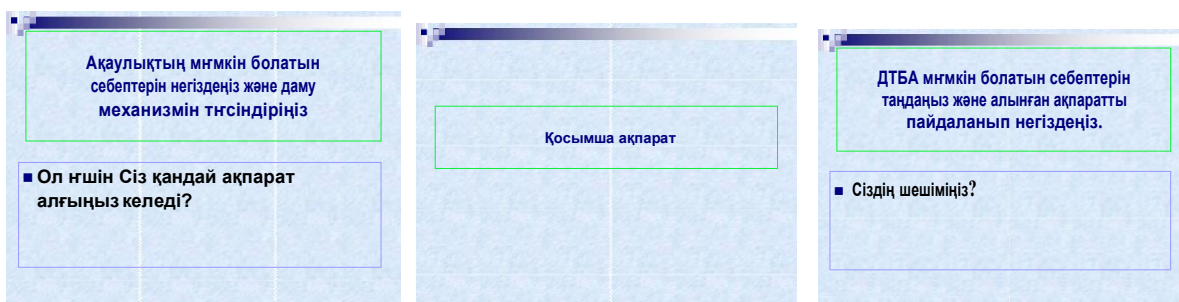
- дамудың туа біткен ақаулықтарын алдын-алудағы салауатты өмір салтының маңызын және рөлін дәлелдеу және кәрсету

Оқытудың әдісі: кейс- әдісі

Қосымша: «Ерін және таңдай жырығы ақаулықтары» бойынша студенттерге арналған ақпарат – 15

бет.

Оқытушы ұсынатын қосымша ақпарат.

Тақырыбы: «Нгістігі таңдай және ерін жырығы ақаулықтары» ДТБА-ның мүмкін болу себептері

- Генетикалық факторлар (АД,АР, жыныспен тіркес)
- Орта факторлары
- Мультифакторлық ДТБА
- Себебі анықталмаған ДТБА

Клиникалық жағдай - 1 Қосымша ақпарат

- Анасы 35 жаста, № 5 мектепте математика пәнінен сабақ береді.
- Жүктілік кезінде ешқандай аурумен ауырған жоқ, дәрі қабылдаған жоқ, зиянды факторлар әсеріне ұшыраған жоқ. Зиянды әдеттері жоқ.
- Әкесі 38 жаста, радиология және онкология Институтында рентгенолог- врач болып жұмыс істейді. Темекі шегеді, алкогольдік ішімдіктер ішпейді.
- Ата – анасының отбасында бұрын балаларының дамуында ауытқушылықтар болмаған.
- Тұқым қуалайтын аурулардың болуын жоққа шығарады.

Клиникалық жағдай - 2 Қосымша ақпарат

- Анасы 31 жаста, стоматологиялық клиникада медресистратор болып жұмыс істейді
- Жүктілік кезінде ешқандай аурумен ауырған жоқ, дәрі қабылдаған жоқ, зиянды факторлар әсеріне ұшыраған жоқ. Зиянды әдеттері жоқ.
- Әкесі 35 жаста, окулист болып жұмыс істейді. Темекі шегеді, кейде алкогольдік ішімдіктері ішеді.
- Ата – анасының отбасында бұрын балаларының дамуында ауытқушылықтар болмаған.
- Баланың анасын стоматолог тексерген кезде таңдайының қысқалығы және мұрын қырының ассиметриясы анықталған.
- Әкесінің – таңдайы қысқа, тістерінің пішіні өзгерген.

Клиникалық жағдай - 3 Қосымша ақпарат

- Анасы 25 жаста, сұлулық салонында тырнақ әсірумен айналысады.
- Жүктілік кезінде ешқандай аурумен ауырған жоқ, дәрі қабылдаған жоқ. Темекі шегеді, бірақ алкогольдік ішімдіктерді қабылдамайды.
- Әкесі 28 жаста, құрылыс компаниясында машинист болып жұмыс істейді. Зиянды әдеттері жоқ.
- Ата – анасының отбасында бұрын балаларының дамуында ауытқушылықтар болмаған.
- Тұқым қуалайтын аурулардың болуын жоққа шығарады.

Клиникалық жағдай - 4 Қосымша ақпарат

- Анасы 40 жаста, әсімдіктер физиологиясы Институтындағылыми қызметкер болып жұмыс істейді.
- Жүктілік кезінде ешқандай аурумен ауырған жоқ, дәрі қабылдаған жоқ. Зиянды әдеттері жоқ.
- Әкесі 42 жаста, электростанциясында инженер – электрик болып жұмыс істейді. Зиянды әдеттері жоқ.
- Ата – анасының отбасында бұрын балаларының дамуында ауытқушылықтар болмаған.
- Тұқым қуалайтын аурулардың болуын жоққа шығарады.
- Зерттеулер нәтижесінде балада ішкі мүшелердің кәптік ақаулықтары анықталған.

1 бөлім. «Ерін жырығы және таңдай тесігі ақаулықтары» - кейспен жұмыс істеу.

1. Дайындық кезең (аудиториядан тыс)

Оқытушы:

- кейс дайындайды;
- кейс материалдарын студенттерге үйге оқуға таратып береді;

- негізгі және қосымша әдебиеттерді пайдалану бойынша нұсқаулар береді;
- қажет кеңестер береді. Студенттер:
- кейс материалын зерттейді;
- ұсынылған әдебиеттермен жұмыс істейді;
- қойылған сұрақтарға жауапдайындайды.

2. Негізгі кезең (аудиториялық)

Бірінші:

- оқытушы студенттерді сабақ барысымен таныстырып шығады;
- студенттер кіші топтарға бөлінеді және – оқылған материалды өзара талдайды, пайда болған сұрақтарға жауап береді;
- тақарыпты талдауда пайда болған қиын сұрақтарды оқытушы мен студенттер бірге талдайды; Екінші:
- оқытушы кейстен ситуациялық тапсырмаларды таратады;
- студенттер тапсырманы кіші топтарда талқылайды (15 мин.);
- талқылау нәтижелері барлық топпен талқыланады.

2 бөлім. Ерін және таңдай жырығының пайда болуында генетикалық және теротогендік факторлардың рөлін зерттеу

3. Негізгі кезең

- оқытушының кіріспе сөзі;
- студенттер 4 кіші топтарға бөлінеді және 4 клиникалық жағдай бойынша ситуациялық есептер таратылады:
- ситуациялық жағдай біреу болғанымен, 4 түрлі қосымша ақпаратқа байланысты 4 түрлі шешімі болады.
- кіші топтар талқылау барысында оқытушыдан қосымша ақпарат алады;
- өз шешімдерін негіздеумен ұсынады;
- талқылау нәтижелері барлық топпен талқыланады.

4. Қорытынды кезең

- Оқытушы топтың кейспен жұмысын қорытындылайды, студенттерге талқылауға қатысуына және тақырып бойынша дайындығын тексеру нәтижесі бойынша бағалайды.
- Рефлексия: оқытушы әр студенттен бүгінгі тақырып бойынша «Материал бойынша ең маңыздысы...» не болғандығын сұрайды.

Қорытынды

1. Кейс-әдісі басқа интерактивті оқыту әдістерімен салыстырғанда жеңіл орындалатын, әткізу барысында қиындықтар туғызбайтын ыңғайлы әдіс болып табылады.
2. Медициналық білім беруде болашақ дәрігерлерге тәжірибе жүзінде кездесетін жағдайларды имитациялау арқылы білімдерінің жүзінде пайдалануға үйретуде кейс-әдісі әте ыңғайлы және ұтымды әдіс болып табылады.

Әдебиеттер

1. Судилова Н.Н., Никульникова М.В. Применение технологии кейс-метода в преподавании пред- мета БЖД// Фундаментальные исследования. – 2009. – № 5 – С. 114-115.
2. <http://www.casemethod.ru/> (дата обращения 02. 05.2011 г.)
3. И.В. Гладких. Методические рекомендации по разработке учебных кейсов.- СПб, 2004.
4. Лебедева Т.Н. Применение кейс-метода в преподавании экономических дисциплин. Йошкар-Ола: ФГОУ СПО "Йошкар-Олинский строительный техникум", 2009. - 74 с.
5. Смолянинова О.Г. Инновационные технологии обучения студентов на основе метода Case Study: М.- сборник "Инновации в российском образовании", ВПО, 2000 г.

Оптимизация учебного процесса с применением кейс-метода как метод интерактивного обучения

У.А. Нуралиева, Е.У. Куандыков

Одним из современных методов формирования практических навыков и врачебного мышления на ранних стадиях обучения является кейс-метод обучения, основанный на клиническом разборе случаев, взятых из врачебной практики. В медицинском образовании в подготовке будущих врачей для обучения использованию знаний в практике путем имитацией определенных жизненных случаев, кейс-метод является самым эффективным методом интерактивного обучения.

Ключевые слова: кейс-метод, врожденные пороки развития, расщелина губы и неба.

Optimization of the educational process with the use of case-method as a method for interactive learning

U. A. Nuraliyeva, E.U. Kuandykov

One of the modern methods of formation of practical skills and medical thinking in the early stages of learning is the case-learning method, based on clinical analysis of cases drawn from medical practice. In medical education in

preparing future physicians for training in use of knowledge in practice by imitation certain life cases, case-method is the most effective method of online learning.

Key words: case method, congenital malformations, cleft lip and palate.

УДК 37.01(075)

РАЗНОВИДНОСТИ ЛЕКЦИЙ И ИХ ПРИМЕНЕНИЕ В ПРЕПОДАВАНИИ ВЕТЕРИНАРНЫХ ДИСЦИПЛИН

С.У. Бабалиев

Казахский национальный аграрный университет (Каз НАУ), г. Алматы

В процессе преподавания ветеринарных дисциплин, в зависимости от темы учебных занятий рекомендуется использовать различные разновидности лекций, такие как лекция визуализация, бинарная лекция, лекция с заранее запланированными ошибками, лекция пресс-конференция, проблемная лекция, которые позволяют оживлять представляемый материал, и обеспечивают высокое качество проводимого учебного занятия.

Ключевые слова: информационная лекция; вводная лекция; инновационная лекция; проблемная лекция; лекция визуализация; бинарная лекция; лекция с заранее запланированными ошибками; лекция пресс-конференция.

Современное состояние подготовки специалистов в высших ветеринарных учебных заведениях диктует необходимость поиска новых путей повышения качества их теоретической подготовки, готовности к самостоятельному творческому труду.

В вузовском учебном процессе лекция является одним из самых ответственных и творческих видов учебной деятельности, представляющее собой методически обеспеченное теоретическое занятие, имеющее описательный характер и познавательную ценность, направленное на передачу знаний лектором и формирование умений и навыков по теме учебной дисциплины у студентов, проводимое опытным преподавателем с использованием инновационных технологий обучения.

В процессе чтения лекции лектор должен стремиться к тому, чтобы аудитория объединялась вокруг высказываемых им идей и положений, то есть вокруг основного содержания лекции. По мнению А.А. Леонтьева, «Умение предвидеть психологическое воздействие своей речи и судить об её эффективности, соотнося ожидаемое с действительным, входит в число основных профессиональных умений лектора» [1, с. 16].

В процессе изложения учебного материала лектор должен установить «обратную связь» на лекции, что поможет более эффективно управлять учебным процессом.

Смысл управления учебным процессом состоит в такой организации информационных потоков и деятельности студентов, которая обеспечивает достижение целей обучения. Причем, деятельность обучающихся должна изменяться и корректироваться преподавателем в зависимости от результатов, достигнутых ими на тех или иных этапах учебной работы. Основное назначение обратной связи заключается в получении от студентов информации, помогающей управлять учебным процессом.

Для обеспечения качества проведения лекций необходимо эффективно использовать технические средства обучения

Вопросы методики применения технических средств и влияния их комплекса на эффективность учебного процесса отражены в исследованиях С.И. Архангельского [2]

Для достижения целей обучения нельзя ограничиваться проведением традиционной информационной лекции. Необходимо использовать различные ее разновидности, что позволит обучаемым более активно усваивать представляемый лектором материал. Разновидности лекций представлены на рис. 1.

Вводная лекция знакомит студентов с целью и назначением курса, его ролью и местом в системе учебных дисциплин. Далее дается краткий обзор курса (вехи развития данной науки, имена известных ученых). В такой лекции ставятся научные проблемы, выдвигаются гипотезы, намечаются перспективы развития науки и ее вклада в практику. Во вводной лекции важно связать теоретический материал с практикой будущей работы специалистов. Далее целесообразно рассказать об общей методике работы над курсом, дать характеристику учебника и учебных пособий, ознакомить студентов с основной и дополнительной литературой, рассказать о требованиях, предъявляемых в процессе проведения учебных занятий, при подготовке самостоятельной работы.

Вводная лекция помогает студентам получить общее представление о предмете, ориентирует их на систематическую работу над конспектами и литературой, знакомит с методикой работы над курсом.